

4 KAZALCI POSLOVANJA

1.) Kakšen je pomen kazalcev poslovanja?

Pomen kazalcev poslovanja je:

- omogočajo pregled nad gospodarskim stanjem podjetja
- so številčni podatki (kvantitativni)- med seboj jih primerjamo
- prikazujejo stanje in razvoj podjetja (nazadovanje-razvoj, ali smo plačilno sposobni)
- so pomoč pri odločanju (kot za operativno in strateško raven)
- omogočajo pričakovanje načrtovanih in pričakovanih rezultatov (v letu 2004 se odločimo, da povečamo proizvodnjo za 3 %, na koncu leta pa pogledamo ali smo to dosegli)

2.) Naštejte vrste kazalcev!

Ločimo kazalce ki odražajo:

- 1.) FINANČNO STABILNOST
- 2.) GOSPODARSKI POLOŽAJ

3.) Naštejte vrste kazalcev, ki odražajo finančno stabilnost!

Kazalci, ki odražajo finančno stabilnost so:

- kazalci strukture premoženja in kapitala (naložbena intenzivnost, delež lastnega kapitala)
- kazalci plačilne sposobnosti (plačilna sposobnost, rok možne vrnitve tujega kapitala)

4.) Naštejte vrste kazalcev, ki odražajo gospodarski položaj!

Kazalci, ki odražajo gospodarski položaj so:

- kazalci uspešnosti (prihodki in stroški)
- kazalci rentabilnosti (rentabilnost lastnega kapitala, rentabilnost celotnega kapitala)

5.) Kaj prikazujejo kazalci strukture premoženja in kapitala?

Kazalci strukture in kapitala prikazujejo:

- kje je vezana večina premoženja (naložbe, terjatve, vetano v zalogah-najslabše)
- kolikšen je delež lastnega oz. tujega kapitala
- v kolikšnem obsegu je dolgoročno premoženje financirano z dolgoročnim kapitalom

6.) Kaj je plačilna sposobnost?

Plačilna sposobnost je sposobnost podjetja, da izpolni svoje plačilne obveznosti do njihove dospelosti.

7.) Kakšni so pomiselki glede uporabe kazalcev poslovanja?

Pomiselki glede uporabe kazalcev poslovanja so:

- 1.)Kazalci nimajo izrazne moči brez primerjave(za obdobje nazaj, med panogo, med konkurenco).Poznamo naslednje primerjave:
  - primerjava med načrtovanim in doseženim
  - časovne (periodične) primerjave
  - primerjava med podjetji in panogami
- 2.) Kazalcev ne smemo obravnavati ločeno od drugih kazalcev (več kazalcev skupaj nam da celotno sliko podjetja).
  - povezave med posameznimi področji moramo upoštevati.
- 3.) Rezultati izračunov kazalcev so lahko popačeni.
  - kazalci so številčna razmerja- pomembna je natančnost

8.) Kaj pomeni rentabilnost?

Rentabilnost ali donosnost je razmerje v odstotkih in sicer med poslovnim uspehom podjetja (dobičkom) in vložnim kapitalom oz. prihodkom

9.) Vrste rentabilnosti!

Vrste rentabilnosti so:

- 1.) Rentabilnost kapitala
- 2.) Rentabilnost glede na prodajo

10.) Kaj pove rentabilnost kapitala?

Rentabilnost kapitala nam pove, kako dobro je kapital obrestovan – izražena je donosnost podjetja.

11.) Kaj pove rentabilnost glede na prodajo?

Pove nam, kolikšen je delež doseženega poslovnega uspeha izražen v realizaciji (kako je določen podatek varljiv).

12.) Kako izračunamo rentabilnost lastnega kapitala? Kaj nam pove?

Rentabilnost lastnega kapitala izračunamo na sledeči način:

$$\text{RENTABILNOST LASTNEGA KAPITALA} = \frac{\text{letni presežek} \times 100}{\text{povprečna vrednost lastnega kapitala}}$$

Pove nam, če je rentabilnost zadovoljiva ali ne, to pa je odvisno od tega, kakšne obresti lahko dosežemo pri naložbi.

13.) Kako izračunamo rentabilnost celotnega kapitala? Kaj tu upoštevamo?

$$\text{RENTABILNOST CELOTNEGA KAPITALA} = \frac{(\text{letni presežek} + \text{obresti od sposojenega kapitala}) \times 100}{\text{povprečna vrednost celotnega kapitala}}$$

Tu upoštevamo obresti sposojenega kapitala.

14.) Opiši učinek finančnega vzvoda!

Učinek finančnega vzvoda (LEVERAGE EFEKT) nam pove, če najamemo tuji kapital in če je njegov donos **večji** kot znašajo obresti, se poveča rentabilnost lastnega kapitala, nastane t.i. **učinek vzvoda**.

15.) Kako izračunamo koeficient obračanja kapitala/premoženja?

Izračunamo ga na sledeči način:

$$\text{KOEFIČIENT OBRAČANJA KAPITALA/PRODAJE} = \frac{\text{vrednost prodaje (brez DDV)}}{\text{celotni kapital}}$$

- je brez enote

16.) Kaj je likvidnost?

Likvidnost je sposobnost plačevanja obveznosti ob njihovi zapadlosti. To je, kadar ima podjetje na voljo več denarnih sredstev, kot znašajo vse obveznosti- pravimo, da je podjetje **likvidno(solventno) ali plačilno sposobno**.

17.) Kako izračunamo likvidnost?

$$\text{LIKVIDNOST} = \frac{\text{prosta denarna sredstva na dan (v obdobju)}}{\text{zapadle obveznosti na dan (v obdobju)}}$$

18.) Kdaj je podjetje likvidno?

Podjetje je likvidno, kadar je izračunani koeficient 1 in se obe vrednosti popolnoma pokrivata (ima toliko sredstev, koliko mora plačati) in kadar je koeficient večji od 1 (ima več sredstev, kot jih mora plačati).

19.) Kaj pomeni gospodarnost ali ekonomičnost?

Gospodarnost ali ekonomičnost pomeni, da primerjamo količino izdelkov z vloženim delom, delovnimi sredstvi in delovnimi predmeti. Podjetje posluje gospodarno, ko ustvari določene rezultate s čim manjšo porabo delovnih predmetov (material, delo, sredstva).

20.) Kako izračunamo gospodarnost?

$$\text{GOSPODARNOST (G)} = \frac{\text{količina proizvedenih izdelkov}}{\text{stroški materiala, dela in sredstev}}$$

-rezultat je količinski

$$\text{GOSPODARNOST (G)} = \frac{\text{vrednost realizacije (prihodki)}}{\text{Stroški materiala, dela in sredstev (odhodki)}}$$

- rezultat je vrednostni

21.) Kaj je proizvodnost?

Proizvodnost je:

- kazalec učinkovitosti zaposlenih v podjetju
- izraža uspešnost dela proizvodnje
- predstavlja razmerje med proizvedeno količino izdelkov/storitev in zanjo vloženim delom

22.) Kako izračunamo proizvodnost?

$$\text{PROIZVODNOST DELA (D)} = \frac{\text{količina izdelkov/storitev}}{\text{število zaposlenih in vložene ure}} \\ \text{(v obdobju)}$$

23.) Kakšne vrste poslovnega uspeha podjetja ločimo!

Ločimo:

- 1.) Rezultat po finančnem knjigovodstvu
- 2.) Rezultat po strokovnem knjigovodstvu

24.) Vrste rezultatov po finančnem knjigovodstvu!

- 1.) Rezultat in uspeh obratovanja
  - rezultat normalne poslovne dejavnosti
  - zajeti so vsi prihodki in odhodki, ki se nanašajo na proizvodnjo in prodajo
- 2.) Finančni rezultat
  - zajema različne prihodke in odhodke, ki pomenijo finančno poslovanje
- 3.) Rezultat rednega poslovanja
  - sestavljata ga rezultat poslovne dejavnosti in finančni rezultat
- 4.) Bilančni dobiček/izguba

25.) Kaj so sistemi kazalcev poslovanja?

Sistemi kazalcev poslovanja so, kadar posamezno izračunavanje kazalcev ima **omejeno izrazno moč** pri vodenju podjetja.

26.) Kaj pomenijo kazalci kot zgodnji opozorilni sistemi?

Zgodnji opozorilni sistemi pomenijo, da povežemo tiste kazalce, s katerimi lahko ocenjujemo bodoča dogajanja. Z njihovo pomočjo lahko ugotovimo ali obstaja nevarnost za plačilno sposobnost podjetja ali bo podjetje zašlo v morebitne težave.

27.) Kaj pomeni Du Pontov sistem kazalcev?

Pomeni:

Na vračilo naložbe (Return on investment-ROI) vplivata:

- 1.) Rentabilnost glede na prodajo (višje prod. cene, kontrola stroškov, vrednostna analiza)
- 2.) Koeficient obračanja premoženja (boljša izterjava, zmanjšanje zaloge, leasing namesto nakupa)

28.) Katere kazalce upoštevamo pri hitrem testu?

Upoštevamo 4 kazalce:

- delež lastnega kapitala
- čas zadolženosti
- denarni tok v odstotkih vrednosti prodaje
- rentabilnost celotnega kapitala

29.) Računanje kazalcev poslovanja (primeri na predavanjih)!